

wanneer de algemeene genade ingetrokken wordt. En nu leert Dr Hepp ons, dat de gemeene genade wel bevorderlijk is voor de gerechtigheid, maar niet als ze ons in een al te groote dosis wordt toegemeten! Dit steekt dus nauw met die gemeene genade! Krijgt ge er niet genoeg van, dan begint ge in ongerechtigheid uit te breken; krijgt ge een overdosis, dan is dat ook niet bevorderlijk voor de gerechtigheid! Als Dr Hepp ons nu ook nog zegt precies hoeveel druppelen gemeene genade we moeten hebben, dan zijn we klaar. Maar hoe heb ik het nu? Gemeene genade is de werking Gods, waardoor de zonde in den mensch gestuit wordt, waardoor hij verbeterd wordt. En nu leert ons Dr Hepp: een al te groote mate van zondebestuiving en verbetering is niet bevorderlijk voor de gerechtigheid? Het wordt mij hoe langer zoo donkerder. Prof. Ten Hoor zei in 1924 op de Kalamazooische synode, dat hij al veertig jaren gezocht had om een antwoord op de vraag, wat eigenlijk de gemeene genade is en het nog niet wist. En ik begin dat te begrijpen.

Na afwijzing van Prof. Hepps eigen poging tot verklaring van den tekst, geeft Dr Hoeksema zijn eigen opmerkingen dienaangaande:

Letten we nu zelf op den tekst in Jes. 26:10, dan bemerken we al heel spoedig, dat we hier te doen hebben met een zeer schoon en verheven gedeelte van Gods Woord, dat aan de gedachte van gemeene genade geheel vreemd is en zelfs precies het tegenovergestelde leert van hetgeen, dat de voorstanders der gemeene genade er uit trachten te halen. Maar dan moeten we even het verband ophalen. We hebben hier een lied, dat door de Kerk gezongen wordt ten dage harer overwinning. Hare vijanden zijn ten onder gebracht en zij is volkomen verlost. Moab is verwoest. Babel is vernederd. Gods volk is bevrijd. Dit lied verstaande in zijn uiteindelijke en hoogste betekenis, mogen we zeggen, dat Gods volk hier staat op de hoogte van zijn eindelijk verheerlijking in den dag van Christus. De Kerk bezingt hier dan ook de heerlijkheid van het verlorene Jeruzalem. Ze zingt van de stad, die fundamenteel heeft, een sterke stad, met heil tot muren en voorschans. De inwoners dezer stad zijn alleen de rechtvaardigen. Zij gaan door de poorten binnen. Zij zijn het volk, dat de getrouwigheden bewaart, en temidden van hen bewaart de Heere allerlei vrede. En het is vanuit het standpunt dezer stad en hare heerlijkheid, dat Gods volk terugziet op het heden. De God dezer stad en van het volk brengt hare vijanden ten onder. Hij vernedert ze, vertreedt ze met de voeten, vernedert hen tot de aarde toe. En in dat oordeel zal Gods volk deelnemen, „medewerker“ Gods zijn. Daarom zingt dat volk verder: „Wij hebben ook in den weg Uwer gerichten U, o Heere! verwacht; tot Uwen naam en tot Uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel. Met mijne ziel heb ik U begeerd in den nacht; ook zal ik met mijnen geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken; want wanneer Uwe gerichten op aarde zijn, zoo leeren de inwoners der wereld gerechtigheid“.

De verlorene Kerk ziet hier terug op het verleden. Vele gerichten waren over Israël gegaan. Oorlog, pestilentie, vuur en zwaard en hongersnood waren dikwijls het deel van Gods volk geweest in het verleden. Maar nu zegt het overblijfsel naar de verkiezing der genade, dat hier zingt, dat ze den Heere altoos verwacht hadden, dat ze naar Hem en Zijne komst in den weg der gerichten hadden uitgezien! We hebben ook in den weg Uwer gerichten U, o Heere! verwacht! Dat wil niet zeggen, dat ze temidden der gerichten ook in den Heere hebben gehoopt. Ook wil het niet slechts zeggen, dat ze met zekerheid hadden verwacht, dat de Heere met Zijne gerichten zou komen over de wereld. Neen, het wil zeggen, dat ze met verlangen naar die komst ten gerichte hadden uitgezien. En waarom? Hoe konden ze daarna met verlangen uitzien? We hebben hier in de allereerste plaats een sterke uitdrukking van de liefde tot den Heere. Zoo immers spreekt hier het overblijfsel door den mond des profeten: met mijne ziel heb ik u begeerd in den nacht; met mijnen geest, die in het binnenste van mij is, zal ik U vroeg zoeken. Vandaar, dat er bij dit overblijfsel een overen was voor den Naam des Heeren. Tot U naam en tot Uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel! Dat Hij erkend mag worden, dat Zijne majesteit geprezen mag worden, dat was hunne begeerte! Uw naam worde gebedeld. Dat was hunne bede. Gods volk is van Gods partij en spreekt hier in die capaciteit.

Maar zal Gods naam gebedeld worden, dan zijn de gerichten noodzakelijk. Want dan stort God Zijn granschap uit over de goddeloozen. En dan leeren de inwoners der wereld gerechtigheid. Dit laatste wil nog niet zeggen, dat onder de gerichten Gods de inwoners der wereld allen ook gerechtigheid gaan beoefenen. Doch zij leeren wel Gods gerechtigheid zien en kennen en erkennen, zij worden door die gerichten geroepen om de hoogheid des Heeren aan te zien, en Zijne majesteit te erkennen. Als de gerichten Gods ten volle over de goddeloozen zullen zijn voltrokken, dan zullen allen Zijne gerechtigheid erkennen, en ook de verdoemden zullen de hoogheid des Heeren aanzien en erkennen, dat Hij rechtvaardig is! En dat juist is het verlangen van Gods volk. Dat de dag kome, waarin de goddelooze niet meer zal zijn, en waarin door allen de hoogheid des Heeren worde aangezien en erkend! Daarom verlangt het naar Gods gerichten en verwacht het den Heere in den weg des oordeels.

Wetnu, in dat verband staat het tiende vers als een tegenstelling met de verzen 8 en 9. Gerichten moeten komen. Genade bewijzen aan den goddelooze haat niet! Let er wel op, dat er in het tiende vers niet staat, dat den goddelooze genade wordt bewezen. Er staat: Indien den goddelooze genade bewezen wordt, laat den goddelooze genade bewezen worden. *Juchan rasha*. En de betekenis is: dat zou toch niet baten. Zou den goddelooze genade bewezen worden, het zou niet baten, hij zou geen gerechtigheid leeren! Gerichten moeten komen, zal hij ooit de hoogheid des Heeren erkennen! Dat is dus precies 't tegenovergestelde van hetgeen de gemeene genade wil. Laat

den goddelooze slechts eenige genade bewezen worden, zoo leert deze, en hij zal althans eenigszins verbeterd worden en eenige gerechtigheid leeren. De Schrift leert het ons hier juist andersom. Er is slechts één weg, waarin de goddelooze Gods gerechtigheid leert en deze leert erkennen, en dat is in den weg van Gods gerichten, waarin de goddelooze verwoest wordt.

Dat geen genadebetoon den goddelooze gerechtigheid leert, is wel duidelijk. Hij woont in een gansch rechtig land. Hij verkeert in het land der rechtvaardigen. Zoo was het onder Israël. Zoo is het nog met het vleeschelijke zand der kerk. En in dat land ziet hij de genade Gods over Zijn volk. Hij ziet dat God den rechtvaardige genadig is. Hij hoort het verkondigen. Hij hoort en ziet, dat God op den goddelooze vergramd is. Hij ziet in dat gansch rechtig land ook den rechtvaardige de hoogheid des Heeren erkennen en Hem dienen. Verandert hem dat nu? Immers neen! Hij drijft onrecht in een gansch rechtig land. Laat de Heere dan komen in den weg des gerichts, want al zou den goddelooze genade betoond worden, nochtans zou hij geen gerechtigheid leeren; hij bedriift goddeloosheid temidden der rechtvaardigen en onrecht in een gansch rechtig land.

Zoo is het altijd. De goddelooze ziet wel, dat God genadig is over Zijn volk, want hij verkeert midden onder hen. Maar die genade is niet gemeen. Die genade wordt wel aan hem getoond, maar nimmer als een genade over hem als goddelooze. Hij staat er buiten en weet dat ook. Maar dat alles beweegt hem niet om ook rechtvaardig te worden en de gerechtigheid des Heeren te erkennen. Dit laatste zal hij eerst doen in den weg des gerichts.

Het zal echter den onbevooroordeelden lezer, die niet door den sterk gekleurden bril der gemeene genade de Schrift leest, wel duidelijk zijn geworden, dat de tekst in Jesaja 26:10 ons heel wat anders leert dan dat een overdosis van gemeene genade niet bevorderlijk is voor de gerechtigheid!

Ook wij gelooven, dat Prof. Hepp met dezen tekst allernijst gelukkig werkt. Daarover zie men evenwel elders in dit nummer.

K. S.

Gouden Jubileum Ned. Bond van J.V. op G.G. 1888-1938.

De uitvoerende Commissie uit het Nationaal Oud-Leden-Comité brengt hiernede te uwer kennis, dat in overleg met het Bestuur van den jubilerenden Bond het plan gerijpt is om den Bond op zijn gouden feest d.v. 25 en 26 Mei a.s. in het R.A.L.-gebouw te Amsterdam, namens een zoo groot mogelijk aantal oud-leden van J.V. op G.G. aan te bieden, zoo mogelijk, als een piëteitsvol bewijs van dankbaarheid en medeleven: de portretten, in olieverf geschilderd, van het driemanschap: Dr Vonckenberg, Oversteeg en De Lange, voor de bestuurskamer van het nieuwe Bondsgebouw.

Op gepaste wijze hoopt ons Comité daardoor tot in verre geslachten de herinnering levendig te houden aan de drie mannen, die God in Zijn goedheid heeft willen schenken als grondleggers en opbouwers van dien Bond, welke voor zoovele duizenden tot rijken zegen is geweest.

Maar... wil dit plan slagen, dan is er veel meer geld noodig dan op dit oogenblik nog is ingekomen. Met de eventuele opdracht tot schilderen van deze 3 portretten kan ook niet lang meer worden gewacht, willen ze op tijd gereed zijn. Duizenden oud-J.V.'ers zijn er in ons land en daarbuiten, die wel onze oproep of onze circulaire hebben gelezen om ons een kleinere of grootere gift te zenden, maar daaraan nog niet voldeden, wellicht wel uit de overweging: het heeft nog de tijd.

Maar de tijd staat niet stil en daarom herhalen we ons verzoek: zend thans ten spoedigste uw giro (t is klein of groot, al kan het maar een kwartje zijn!) aan den penningmeester der Uitv. Commissie, den heer R. Coulander, Den Haag, No. 116144, opdat dit bescheiden plan ook door uw medewerking moge slagen.

Mochten er bovendien oud-leden of leden zijn, die in hun gemeente een inzameling willen houden onder hun bekende oud-leden, waardoor de kosten van een afzonderlijke gireering blijven bespaard, dan houden we ons ook voor zulke medewerking gaarne aanbevelen.

Maar vóór alles, doe het spoedig, zoodat we uiterlijk half Maart weten of ons plan kan worden uitgevoerd.

Zelfs uit Venezuela en Sumatra mochten we reeds iets ontvangen, maar nog te veel in eigen land bleven achter.

Vermeld duidelijk naam en adres der gevers, daar ze t.z.t. een uitnodiging van den Bond zullen ontvangen om voor zoover de plaatsruimte zulks toelaat op 25 en 26 Mei het gouden feest in Amsterdam mede te vieren na inzend van 20 cents t.z.t. aan het Bondsbestuur voor een toegangskaart.

De Uitvoerende Commissie:

JOH. v. d. BERG, voorzitter, Rotterdam.
Dr B. WENTSEL, secretaris, Ridderkerk.
R. COULANDER, penningm., Den Haag.
Giro 116144, L. v. Eik en Duinen 114.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Stadskanaal: W. E. Gerritsma te Aalten en H. Zandbergen te Drachten.
Vrijhoeve's Grevelduin-Capelle: Cand. G. Th. Koopman te Utrecht en W. Loopstra te Groningen, hulpred. te Den Helder.

Afscheid van:
Beetrum: J. Weggemans. Tekst: 1 Cor. 16:22-24.
Oud-Loosdrecht: L. Kuiper. Tekst: 1 Cor. 3:7.
Tienhoven: Dr H. J. Westerink. Tekst: Ezra 9:15-10:5.
Ijmuiden: R. J. v. d. Meulen. Tekst: 2 Petr. 1:19.

Intrede te:
Strijen: Cand. D. S. A. Hagenbeek. Tekst: Joh. 3:33.

Gereformeerden te Luik.
Men verzoekt ons opname van het volgende:
In de hoofdstad van het Walenland vertoeven verschillende Gereformeerden. Kerkelijk behooren zij tot Antwerpen, omdat Luik onder deze kerk ressorteert. Vanwege den afstand is het natuurlijk niet mogelijk deze gemeentelieden dikwijls te bezoeken. Echter wil de kerkeraad van de Geref. Kerk van Antwerpen trachten meer dan tot dusverre mogelijk was deze leden geestelijk te verzorgen. Vooral des zomers zijn er tientallen schippers, die den Zondag in Luik doorbrengen. Voorts is het echter zeer waarschijnlijk, dat er veel meer leden van

Geref. Kerken in Luik verblijven dan den kerkeraad bekend zijn. De kerkeraad verzoekt nu toezending van namen en adressen van deze leden aan het adres van Dr H. J. Winter, Edgheem bij Antwerpen. Zeer welkom zijn ook adressen van andere protestanten. Er zal dan een poging gedaan worden dezen te bezoeken.

Cand. J. S. v. d. Bos.

Het telefoonnummer van Cand. J. S. van den Bos, Utrechtse Veer 41, Leiden, in het Kerkelijk Jaarboek 1938 aangegeven als 2099 is foutief; het moet zijn: 780.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND“.

Aangenomen naar:
Baarn: C. J. I. Sluyk te Zeist.

Bedankt voor:
Oude- en Nijemirdum: C. J. I. Sluyk te Zeist.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:
Alphen a. d. Rijn: N. Brandsma te Wildervank.
Groningen: M. W. Nieuwenhuijze te Franeker.

Afscheid van:
Aalsmeer: W. Heerma. Tekst: Deut. 32:4a (26 Jan.).
Gorinchem: T. de Groot. Tekst: Matth. 28:20.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:
Middelbarnia: A. van Stuyvenberg te Bemmizen.
Opheusden: A. de Blois te Gouda.
Tholen: H. Ligtendijk te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:
Bunnik: L. J. R. Kalmijn te Birdaard.
Eemnes-Buiten: K. J. v. d. Berg te Amersfoort.
's Grevelduin-Capelle: E. E. de Looze te Den Ham.
Groot-Ammer: J. J. Poot te Bunschoten.
Heeg: J. H. Wessel te Burum.
Jutphaas: Cand. G. J. Geurtsen, hulpred. te Brummen.
Neerlangbroek: J. J. Poot te Bunschoten.
Retrachement: O. J. Staal te Abbenbroek.
Wateringen (toez.): Th. J. Steenbeck te Valkenburg (Z.-H.).
Wormer: Joh. P. van Mullem te Akersloot.

Aangenomen naar:
Eexta: Cand. W. H. Poot te Wommels.
Nijega-Opeinde: W. E. M. Eggink te Zuiderwoude.

Bedankt voor:
Culemborg: E. J. Mulder te Herveld.
Vianen (2e pred. pl.): L. J. R. Kalmijn te Birdaard.

Intrede te:
Herkingen: Cand. A. Sirag. Tekst: 2 Cor. 4:7.

De Noord Friesche Middenstandsbank N.V. gevestigd te LEEUWARDEN, Willemskade 2,

bericht hiernede, dat vanaf heden opengesteld is de:

Inschrijving

op

f 300.000.- 3 1/2 % OBLIGATIËN

ten laste van de

Gereformeerde Kerk - Haarlem

tot den koers van 100 %

Stukken van f 1.000 — en f 500.—
Coupons 1 Maart en 1 September.
Datum van storting 1 Maart 1938.

Houders van per 1 Maart a.s. aflosbaar gestelde obligatiën van de loopende 4 % leening, hebben recht van voorkeur bij inschrijving op de nieuwe 3 1/2 % leening, mits van dat recht gebruik makende voor of op den 15en Februari 1938.

Prospecti en inschrijfbijlatten zijn verkrijgbaar aan de kantoren van inschrijving:

NOORD FRIESCHE MIDDENSTANDSBANK N.V.,
LEEUWARDEN,

Dokkum, Franeker, Harlingen, Heerenveen, Appelscha.

NASSAUBANK N.V., ZIJLSTRAAT, HAARLEM.

NEDERLANDSCHE MIDDENSTANDSBANK N.V.

Heerengracht 580, AMSTERDAM (C)

* Diergaardelaan 18, ROTTERDAM

* Noordeinde 35, DEN HAAG.

BELIJDENIS-ATTESTATIES EN DOOPATTESTEN

In verband met van verschillende zijden geuite bezwaren over onvolledig ingevulde Attestaties, hebben wij de door ons uitgegeven modellen meer in overeenstemming gebracht met de gewenschte volledigheid. Kerkeraden zenden we gaarne op verzoek een exemplaar van dit nieuwe model toe.

OOSTERBAAN & LE COINTRE — 605

Is U reeds voorzien van een Jaarboek ten dienste van de Geref. Kerken van Nederland, Jaargang 1938

Prijs ingenaaid f1.—, gecart. f1.25

verhoogd met 4 % omzetbelasting.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeverij

OOSTERBAAN & LE COINTRE — 605

Medewerker:
Boutma
Galle,
Jasper
s-Gr
Ds H.
Ds R.
J. Str
Vreug
s-Gr

Alle st
Prof.

INHOUD:
Christendom
niet ten g
motie-Roer
attestatie. F
heid der b
karakter va
Leven: Ke
Praktijk: J
vakorganis
maatschapp
— Kerknie

HO

Psycho-

Toch he
alle moeil
Freud in l
zaakte. En
methode v
onder aan
loofde wij
rijke plaat
kunnen ge

Waar de
deze stroo
sterven al
reicher rich
de meest
Maar terw
niet met h
ander oor
van afval
wetenschap

Oogensch
Zwitsersch
voor het
analyse en
scheen, ge
zijn. Missc
de waarhe
overnemen
zielszorg v

Maar in
wingswijze
weer ande
brengt. In
Er zijn ps
in hun va

richting
voor meer
Jung te le
telijke reli
winst te
hem alles

een ander
wij haar o
zijn opva
ontwikkel

Deze gnos
lectualis
de wereld
zoenen me
der mense
van den C

zij het mes
kunnen bi
eeuwen va
en dood
allerlei w
levenshou
lijke ziel z
wikkelen.